

ทะเบียนชุมนุม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเพณีชาวบ้าน

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลนาบัว

อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ภูมิปัญญา ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสายและเชื่อมโยงกันทั้ง ระบบทุกด้าน

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเทคนิคการตัดสินใจ ผลงานของบุคคล อันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้ทุกด้านที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้วเป็น อย่างดีสามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหา การดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยความเหมือนกันของภูมิ ปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นองค์ความรู้ และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่ง ได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ความต่างกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้และ ความสามารถโดยส่วนรวม เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้และความสามารถ ในระดับท้องถิ่นซึ่งมีขอบเขตจำกัดในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาไทย ในขณะที่ภาษาอีสานเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้ทรงภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา หรือเป็นผู้นำภูมิปัญญาต่างๆมาใช้ ประโยชน์จนประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ สามารถเผยแพร่และถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาในแต่ละด้านนั้นๆ ให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ใน การดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้านคือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิ ปัญญาไปใช้แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอดกล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือ ภารกิจในการพัฒนาภูมิปัญญาระดับชาติไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติ โดยส่วนรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

◆ **ความคิด** เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ที่เรียกว่า Cognitive System ซึ่งประกอบด้วยระบบประสาท ระบบสมอง และต่อมต่าง ๆ ทำหน้าที่คิดให้แก่วิทยาและนักมานุษยวิทยาเชื่อว่าทำงานอยู่นอกเหนือจากการ บังการของร่างกาย หมายถึง ทั้งส่วนที่เป็นจินตนาการและผลของการวิเคราะห์และสังเคราะห์จาก สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้จะเป็นแหล่งสำคัญหรือที่มาของ ความรู้อันเป็นองค์ประกอบของภูมิปัญญาในลำดับถัดไป

◆ **ความรู้** มีการนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ ภูมิรู้ ปรากฏอยู่ในแนวคิด ทฤษฎี ญาณ วิทยาที่ว่าด้วย ทฤษฎีแห่งความรู้ การสืบค้นกำเนิดแห่งความรู้ และธรรมชาติของความรู้ การหาคำตอบว่าตรง กับความเป็นจริงหรือไม่ หรือว่า ความรู้เป็นเพียงการพิจารณาเทียบเคียง ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและยังสืบค้น ความรู้เรื่องกาล (Time) อวกาศ (Space) เนื้อสาร (Substance) สัมพันธภาพ (Relation) และความเป็นเหตุ เป็นผล (Causality) องค์ความรู้เป็นหมวด ๆ (Category) ความรู้ หรือองค์ความรู้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่ง ของภูมิปัญญาที่กล่าวข้างต้น

◆ **ความเชื่อ** เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งของสังคมมนุษย์ มนุษย์แต่ละกลุ่มมีความเชื่อแตกต่างกันไป ซึ่ง ความเชื่อก็คือความ ศรัทธาหรือยึดมั่นถือมั่น ซึ่งเป็นแกนสำคัญในการดำเนินชีวิตและความมั่นคงของสังคม ความเชื่อมีอยู่หลายระดับทั้งในการ ดำเนินชีวิตประจำวันอันเป็นความเชื่อโดยทั่วไป และความเชื่อที่เกี่ยวกับ วิญญาณ โลกนี้ โลกหน้า ความดี ความชั่ว นรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในภูมิ ปัญญา

◆ **ค่านิยม** คือ สิ่งที่คนสนใจ ความปรารถนาอยากจะมี อยากจะเป็นที่ยกย่อง สรรเสริญ หรือเป็นสิ่งที่ บังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ มีความรักและมีความสุขเมื่อได้เห็นหรือได้สิ่งเหล่านั้นมา ค่านิยมจึงเป็นพื้นฐานของ การจัดรูปแบบพฤติกรรมที่ ปรากฏอยู่ภายใน และแสดงออกเป็นพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ทางกาย วาจา และ ความคิด โดยสรุปค่านิยมเป็นพื้นฐาน สำคัญทางภูมิปัญญา เป็นบ่อเกิดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละสังคม

◆ **ความเห็น** คือ ภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลหรือชุมชน ได้พิจารณาและใคร่ครวญโดยรอบคอบ แล้วจึงลงมติตัดสินใจ ว่าควรจะแสดงออกในลักษณะอย่างไร เช่น เห็นด้วย ทำตาม ยอมรับ ปฏิเสธ ร่วมมือ กระทำหรือดำเนินการ ด้วยเห็นว่าดี ชั่ว เหมาะสม ไม่เหมาะสม เป็นบาป เป็นบุญ เป็นต้น ซึ่งความเห็นใน ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นภูมิปัญญาประการหนึ่งที่มีผลสำคัญยิ่ง ต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งกาย วาจา และ จิตใจ

◆ **ความสามารถ** หมายถึง ศักยภาพและประสิทธิภาพที่มีอยู่ภายในบุคคล เช่น ชุมชนในการที่จะ จัดการเรื่องใดเรื่อง หนึ่งในลักษณะเดียวกับสิ่งที่เรียกว่า “พรสวรรค์” ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะทางกายและ จิตใจร่วมกัน โดยแต่ละคนหรือชุมชน ย่อมจะต้องมีแตกต่างกัน เช่น การที่บางคนสามารถปาฐกถาได้ดี ลำดับ เนื้อหาและการแสดงทุกอย่างเป็นที่ชื่นชม ซึ่งถือว่าเป็นผล มาจากความสามารถที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้น ความสามารถจึงเป็นภูมิปัญญาอีกประการหนึ่ง

◆ **ความฉลาดไหวพริบ** หมายถึง ทักษะที่ปรากฏอยู่ในจิตใจ หรือจิตวิญญาณ เป็นสิ่งที่สามารถ นำมาใช้แก้ไข ป้องกันควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นหรือให้เป็นไป ตามที่ตนเองหรือชุมชน ต้องการ

ความสำคัญของภูมิปัญญา ได้แบ่งความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๔ ประการ คือ

◆ความรู้และระบบความรู้ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้าน มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่า ชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียวไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างไร

◆การสั่งสมและการกระจายความรู้ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสม และกระจาย ความรู้ ความรู้นั้น ไม่ได้ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมาบริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชน สั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่ง สามารถสร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร

◆การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ ซับซ้อน ถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คน อีกรุ่นหนึ่งด้วย

◆การสร้างสรรคและปรับปรุง ระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยน ตลอด มา โดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้านเอง เรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้ และระบบ ความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

อาจแบ่งประเภทกลุ่มของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ◆ด้านการเกษตรกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการเพาะปลูก การขยาย พันธุ์ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่นาสวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น
- ◆ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร
- ◆ด้านอาหาร
- ◆ด้านหัตถกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานในสิ่งที่ทำด้วยมือ เช่น การจักสาน ทอ การ ช่าง การทอผ้า การแกะสลัก เป็นต้น
- ◆ด้านดนตรี นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการ เล่นดนตรี การ ขับร้อง การฟ้อนรำ การคิดวิธีการเล่นพื้นบ้าน หมอลำ การเล่นหนัง ลิเก เพลง เป็นต้น
- ◆ด้านจิตรกรรม คือ การวาดภาพฝาผนัง การเขียนภาพลงบนผ้า การสักลาย ฯลฯ
- ◆ด้านประติมากรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และมีฝีมือในการปั้น แกะสลัก การหล่อ เช่น หล่อ พระพุทธรูป ปั้นโอ่ง สลักลอยลาย ประดับต้นเทียน สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ
- ◆ด้านสถาปัตยกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน โบสถ์ ศาลพระ ภูมิ ฯลฯ
- ◆ด้านการสาธารณสุข คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ด้านการใช้ยาสมุนไพร การรักษา โรคแผนโบราณ การรักษาสุขภาพอนามัยร่างกาย การสืบสานตำราสมุนไพร หมอนวดแผนโบราณ เป็นต้น
- ◆ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ผู้มีความรู้ความเข้าใจในประวัติของโบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยว ในท้องถิ่น มีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- ◆ด้านภาษาและวรรณกรรม ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการแต่งวรรณกรรมพื้นบ้าน การคิดประดิษฐ์ อักษรภาษาถิ่น การสืบสานอักษรโบราณ วรรณกรรมท้องถิ่น ฯลฯ
- ◆ด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญของท้องถิ่น ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในด้านต่อไปนี้

๑) ด้านพิธีกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานเกี่ยวกับการ ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น หมอสูตรขวัญ การกว่นข้าวทิพย์

๒) ด้านโหราศาสตร์ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานด้านโหราศาสตร์ หรือหมอดู ฯลฯ ๓) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงาน ในการปฏิบัติตามขนบประเพณีของท้องถิ่น

นั้น ๆภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ภูมิปัญญา ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และศักยภาพในการ แก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสายและเชื่อมโยงกันทั้ง ระบบทุกด้าน

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเทคนิคการตัดสินใจ ผลิตผลงานของบุคคล อันเกิดจากการ สะสมองค์-ความรู้ทุกด้านที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้วเป็น อย่างดีสามารถแก้ไขปัญหา และ พัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหา การดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยความเหมือนกันของภูมิ ปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นองค์ความรู้ และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่ง ได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ความต่างกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้และ ความสามารถโดย ส่วนรวม เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้และความสามารถ ในระดับท้องถิ่นซึ่งมีขอบเขตจำกัด ในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาไทย ในขณะที่ภาษาอีสานเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น **ผู้ทรงภูมิปัญญาไทย** หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา หรือเป็นผู้นำภูมิปัญญาต่างๆมาใช้ ประโยชน์จนประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ ยอมรับและได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ สามารถเผยแพร่และถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาในแต่ละด้าน นั้นๆ ให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ใน การดำรงชีวิต จนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้านคือ บทบาทและภารกิจในการ นำภูมิ ปัญญาไปใช้ แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่ จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอดกล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือ ภารกิจในการพัฒนาภูมิปัญญาระดับชาติ ไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติ โดยส่วนรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถ หรือภารกิจในการ นำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

◆ **ความคิด** เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ที่เรียกว่า Cognitive System ซึ่งประกอบด้วยระบบประสาท ระบบสมอง และต่อมต่าง ๆ ทำหน้าที่คิดให้แก่วิเคราะห์และนักมานุษยวิทยาเชื่อว่าทำงานอยู่นอกเหนือจากการ บังการของร่างกาย หมายถึง ทั้งส่วนที่เป็นจินตนาการและผลของการวิเคราะห์และสังเคราะห์จาก สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม ซึ่ง ความคิดดังกล่าวนี้จะเป็นแหล่งสำคัญหรือที่มาของ ความรู้อันเป็นองค์ประกอบของภูมิปัญญาในลำดับถัดไป

◆ **ความรู้** มีการนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ ภูมิรู้ ปรากฏอยู่ในแนวคิด ทฤษฎีญาณ วิทยาที่ว่าด้วย ทฤษฎีแห่งความรู้ การสืบค้นกำเนิดแห่งความรู้ และธรรมชาติของความรู้ การหาคำตอบว่าตรง กับความเป็นจริงหรือไม่ หรือว่า ความรู้เป็นเพียงการพิจารณาเทียบเคียง ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและยังสืบค้น ความรู้เรื่องกาล (Time) อวกาศ (Space) เนื้อสาร (Substance) สัมพันธภาพ (Relation) และความเป็นเหตุ เป็นผล (Causality) องค์ความรู้เป็นหมวด ๆ (Category) ความรู้ หรือองค์ความรู้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่ง ของภูมิปัญญาที่กล่าวข้างต้น

◆ **ความเชื่อ** เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งของสังคมมนุษย์ มนุษย์แต่ละกลุ่มมีความเชื่อแตกต่างกันไป ซึ่ง ความเชื่อก็คือความ ศรัทธาหรือยึดมั่นถือมั่น ซึ่งเป็นแกนสำคัญในการดำเนินชีวิตและความมั่นคงของสังคม ความเชื่อมีอยู่หลายระดับทั้งในการ ดำเนินชีวิตประจำวันอันเป็นความเชื่อโดยทั่วไป และความเชื่อที่เกี่ยวกับ วิญญาณ โลกนี้ โลกหน้า ความดี ความชั่ว นรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในภูมิ ปัญญา

◆ **ค่านิยม** คือ สิ่งที่คนสนใจ ความปรารถนาอยากจะมี อยากจะเป็นที่ยกย่อง สรรเสริญ หรือเป็นสิ่งที่ บังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ มีความรักและมีความสุขเมื่อได้เห็นหรือได้สิ่งเหล่านั้นมา ค่านิยมจึงเป็นพื้นฐานของ การจัดรูปแบบพฤติกรรมที่ ปรากฏอยู่ภายใน และแสดงออกเป็นพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ทางกาย วาจา และ ความคิด โดยสรุปค่านิยมเป็นพื้นฐาน สำคัญทางภูมิปัญญา เป็นบ่อเกิดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละสังคม

◆ **ความเห็น** คือ ภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลหรือชุมชน ได้พิจารณาและใคร่ครวญโดยรอบคอบ แล้วจึงลงมติตัดสินใจ ว่าควรจะแสดงออกในลักษณะอย่างไร เช่น เห็นด้วย ทำตาม ยอมรับ ปฏิเสธ ร่วมมือ กระทำหรือดำเนินการ ด้วยเห็นว่าดี ชั่ว เหมาะสม ไม่เหมาะสม เป็นบาป เป็นบุญ เป็นต้น ซึ่งความเห็นใน ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นภูมิปัญญาประการหนึ่งที่มีผลสำคัญยิ่ง ต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งกาย วาจา และ จิตใจ

◆ **ความสามารถ** หมายถึง ศักยภาพและประสิทธิภาพที่มีอยู่ภายในบุคคล เช่น ชุมชนในการที่จะ จัดการเรื่องใดเรื่อง หนึ่งในลักษณะเดียวกับสิ่งที่เรียกว่า “พรสวรรค์” ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะทางกายและ จิตใจร่วมกัน โดยแต่ละคนหรือชุมชน

ย่อมจะต้องมีแตกต่างกัน เช่น การที่บางคนสามารถปาฐกถาได้ดี ลำดับ เนื้อหาและการแสดงทุกอย่างเป็นที่ชื่นชม ซึ่งถือว่าเป็นผลมาจากความสามารถที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้น ความสามารถจึงเป็นภูมิปัญญาอีกประการหนึ่ง

◆ความฉลาดไหวพริบ หมายถึง ทักษะที่ปรากฏอยู่ในจิตใจ หรือจิตวิญญาณ เป็นสิ่งที่สามารถ นำมาใช้แก้ไข ป้องกันควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นหรือให้เป็นไป ตามที่ตนเองหรือชุมชน ต้องการ

ดังนั้น องค์ประกอบของภูมิปัญญาจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ภูมิปัญญาที่มีอยู่เกิดคุณค่าแก่ความ ภาคภูมิใจซึ่งได้แก่ ความคิดที่เกิดจากการจินตนาการจากสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ในสังคม ความรู้ที่เกิดจากภูมิ ความรู้ที่ได้จากการทดสอบทดลอง หลายครั้งจนได้ความรู้ที่แท้จริง ความเชื่อถืออันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ มีบาปบุญคุณโทษ และจิตวิญญาณเข้ามาเกี่ยวข้อง ค่านิยมที่คนในสังคมให้การยกย่องเชิดชูว่าเป็นสิ่งดีงาม ควร ค่าแก่การอนุรักษ์ให้มีการสืบทอดแก่ลูกหลาน ความเห็นที่เกิดจาก พิจารณารอบคอบจากชุมชนจนเกิดการ ยอมรับด้วยความจริงใจ ความสามารถอันเกิดจากพรสวรรค์หรือจากการฝึกฝนจน สามารถแก้ปัญหาของชุมชน ได้ ความฉลาดไหวพริบการแก้ไข เช่นกัน ย่อมเกิดขึ้นจากจินตนาการ ความรู้ ความสามารถ ความ เชื่อ และ ค่านิยม การสั่งสมประสบการณ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จนสามารถสร้างองค์ความรู้และสังเคราะห์ใหม่ให้มี ความก้าวหน้า และนำมาใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความสำคัญของภูมิปัญญา ได้แบ่งความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๔ ประการ คือ

◆ความรู้และระบบความรู้ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้าน มองเห็น ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่า ชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียว ไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างไร

◆การสั่งสมและการกระจายความรู้ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสม และกระจาย ความรู้ ความรู้นั้น ไม่ได้ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมาบริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชน สั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขา สั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่ง สามารถสร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร

◆การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ ซับซ้อน ถ้าเรา ต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คน อีกรุ่นหนึ่งด้วย

◆การสร้างสรรคและปรับปรุง ระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยน ตลอด มา โดยอาศัย ประสบการณ์ของชาวบ้านเอง เรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้ และระบบ ความรู้เพื่อเผชิญกับความ เปลี่ยนแปลงอย่างไร

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

อาจแบ่งประเภทกลุ่มของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ดังนี้

◆ด้านการเกษตรกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการเพาะปลูก การขยาย พันธุ์ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่นาสวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

◆ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร

◆ด้านอาหาร

◆ด้านหัตถกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานในสิ่งที่ทำด้วยมือ เช่น การจักสาน ห่อ การ ช่าง การทอผ้า การแกะสลัก เป็นต้น

◆ด้านดนตรี นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการ เล่นดนตรี การ ขับร้อง การฟ้อนรำ การคิดวิธีการเล่นพื้นบ้าน หมอลำ การเล่นหนัง ลิเก เพลง เป็นต้น

◆ด้านจิตรกรรม คือ การวาดภาพฝาผนัง การเขียนภาพลงบนผ้า การสักลาย ฯลฯ

◆ด้านประติมากรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และฝีมือในการปั้น แกะสลัก การหล่อ เช่น หล่อ พระพุทธรูป ปั้นโอ่ง สลักลวดลาย ประดับต้นเทียน สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ

◆ด้านสถาปัตยกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน โบสถ์ ศาลพระ ภูมิ ฯลฯ

◆ด้านการสาธารณสุข คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ด้านการใช้ยาสมุนไพร การรักษา โรคแผนโบราณ การรักษาสุขภาพอนามัยร่างกาย การสืบสานตำราสมุนไพร หมอนวดแผนโบราณ เป็นต้น

◆ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ผู้มีความรู้ความเข้าใจในประวัติของโบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยว ในท้องถิ่น มีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

◆ด้านภาษาและวรรณกรรม ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการแต่งวรรณกรรมพื้นบ้าน การคิดประดิษฐ์ อักษรภาษาถิ่น การสืบสารอักษรโบราณ วรรณกรรมท้องถิ่น ฯลฯ

◆ด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญของท้องถิ่น ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในด้านต่อไปนี้

๑) ด้านพิธีกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานเกี่ยวกับการ ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น หมอสูตรขวัญ การกว่นข้าวทิพย์

๒) ด้านโหราศาสตร์ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานด้านโหราศาสตร์ หรือหมอดู ฯลฯ ๓) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงาน ในการปฏิบัติตามขนบประเพณีของท้องถิ่น นั้น ๆ

ด้านที่ ๑

การเกษตร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการเกษตร

ชื่อนายดณัย ทวีเหลือ การทำงานปัจจุบัน เกษตรกร อาชีพ ทำสวน

วันเดือนปีเกิด ๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๗

ที่อยู่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๑๙ ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี เอกอุตสาหกรรมศิลป์

เบอร์โทร ๐๙๘๒๒๑๓๕๙๑

สถานที่ตั้ง : ๓๑/๔ ๑๙ ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ประวัติความเป็นมา

ศึกษาจบก็ได้ไปทำงานที่บริษัทบริเวอ์บราเทอร์ ประมาณ ๘ ปี แล้วก็ได้กลับมาอยู่ที่ภูมิลำเนาเดิม ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ก็ได้เริ่มทำสวนเกษตรผสมผสาน ซึ่งมีที่ดินประมาณ ๓ ไร่ ในการทำสวน มีการปลูกผัก และผลไม้ มากมาย หลายชนิด เช่น ต้นไผ่ ต้นมะม่วง ต้นมะปราง ต้นมะไฟ ต้นส้มโอ ต้นฝรั่ง ต้นขนุน ต้นมะนาว ต้นกล้วย ต้นแก้ว มังกร ต้นพริก ต้นมะเขือเปราะ ต้นแมงลัก เป็นต้น ส่วนมากก็จะทำปุ๋ยหมักใช้เอง และนำสมุนไพรมาทำเป็นยา กำจัดศัตรูพืช การทำเกษตรผสมผสานหมุนเวียน ช่วยให้ชาวบ้านสามารถใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถลดรายจ่ายในการซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหาร มีความมั่นคงทางด้านรายได้อย่างต่อเนื่องจากการ ขาย ผลผลิตทางการเกษตร มีความมั่นคง และมีอิสระในการใช้ชีวิต ลดการพึ่งพาจากภายนอก ใช้แรงงานในการ ทำ เกษตรจากครัวเรือน อาศัยช่วยกันทำคนละไม้คนละมือ

สูตรการทำปุ๋ยหมักสังเคราะห์แสง

๑.ไข่ไก่ ๓ ฟอง

๒.ผงชูรส ๓ ช้อนโต๊ะ

๓.กะปิ ๓ ช้อนโต๊ะ

๔.น้ำปลา ๖ ช้อนโต๊ะ

๕.น้ำจากแหล่งธรรมชาติ

วิธีการทำ

๑.นำส่วนผสมทั้งหมดคนให้เข้ากัน

๒.เมื่อส่วนผสมเข้ากันดีแล้ว ตวง ๑ ช้อนโต๊ะ ใส่ลงในน้ำ ๑.๕ ลิตร

๓.เขย่าให้เข้ากันนำไปตากแดด ๔-๕ วัน จะเปลี่ยนเป็นสีชมพูอ่อน เมื่อครบ ๑๕ วัน สามารถนำไปใช้ได้

วิธีการใช้

พืชผัก อัตราส่วน ๑ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๑ ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วแปลง

อาหารสัตว์ อัตราส่วน ๑ ลิตรต่ออาหารสัตว์ ๕ กิโลกรัม

บำบัดน้ำเสีย อัตราส่วน ๑ ลิตรต่อน้ำเสีย ๑,๐๐๐ ลิตร

วัตถุประสงค์

๑.เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านรายได้

๒.เพื่อลดการพึ่งพาด้านเงินทุน ปัจจัยการผลิต และอาหารจากภายนอก

๓.เพื่อให้เกิดการประหยัดทางขอบข่าย

๔.ช่วยเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ ลดการทำลายสิ่งแวดล้อม ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอิสระในการดำรงชีวิต

ประโยชน์

๑.ทำให้มีอาหารไว้บริโภค ภายในครอบครัว และยกระดับคุณภาพให้ดีขึ้น

๒.ลดความเสี่ยงของราคาสินค้าผลผลิต โรคระบาดของศัตรูพืช

๓.ช่วยให้มีรายได้ตลอดปี

๔. ได้รับผลผลิตที่ปลอดภัยไร้สารเคมี

ข้อเสีย

มีน้ำไม่พอใช้ในการทำเกษตร ทำให้ผลผลิตได้น้อยกว่าที่ควร บางอย่างก็ได้รับความเสียหาย

ภาพเกษตรกรผสมผสาน

ด้านที่ ๒
การแพทย์ไทย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
การรักษาสุขภาพในชุมชน การรักษาพื้นบ้าน
การใช้สมุนไพรรักษาพิษงู โดยการเป่า

ชื่อ นางสาวศรีนวล แววดี อาชีพ รับราชการ อายุ ๕๒ ปี
ที่อยู่ปัจจุบัน ๘๑/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐
เบอร์โทร ๐๘๑-๐๖๕๒๕๑๐

การศึกษา ปริญญาโท

ประวัติความเป็นมา

การใช้สมุนไพรรักษาพิษงู โดยการเป่า เป็นการรักษาตามความเชื่อในสมัยแต่ก่อนที่ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมาสู่ลูกหลานในตระกูล ซึ่งบุคคลภายนอกไม่สามารถเรียนรู้ได้ นอกจากลูกหลานเท่านั้น โดยคุณแม่พวย มิตรชอบ ได้รับการสอนมาจากบรรพบุรุษและถ่ายทอดมาให้ข้าพเจ้า(นางศรีนวล แววดี) ซึ่งการใช้สมุนไพรต้องรักษาควบคู่กับเวทมนตร์คาถาเป่า (หมอเป่า) โดยการเป่านั้นถ้าเป็นคนจะเป่าบริเวณที่โดนพิษงู แต่ถ้าเป็นสัตว์เช่นวัวหรือควายจะเป่าตรงจมูก โดยการใช้สมุนไพรที่มีตามหมู่บ้านที่หาได้ง่าย เป็นส่วนประกอบในการรักษา สมุนไพรที่ใช้ได้แก่ รากและลำต้นของต้นขจรหรือต้นสลิติ หมาแก่ ถ้าคนที่โดนงูกัดราวสองสามวันมีอาการเริ่มบวม หมอเป่าจะใช้รากของต้นขจรควบคู่ไปกับเหล้าขาว หมาแก่เป่า ถ้าคนที่เพิ่งโดนกัดมาใหม่ๆจะใช้ลำต้นของต้นขจรกับหมาแก่สองอย่างเท่านั้นและท่องคาถาไปพร้อมกับการเป่า ซึ่งคาถานั้นเราไม่สามารถบอกใครได้นอกจากลูกหลานในตระกูลเท่านั้นที่จะเรียนรู้ได้ การเป่าจะเป่าเป็นจำนวนสามครั้ง เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการเป่า แล้วคนที่โดนงูกัดอาการดีขึ้นก็จะนำพานมาไหว้ครู โดยมีขันธห้า ผ้าขาวหนึ่งผืน รูป เทียน เงินตามศรัทธาเหล้าขาว เพื่อมารดต้นยา เป็นความเชื่อที่บรรพบุรุษเล่าต่อกันมา

ความสามารถพิเศษ

- สามารถใช้สมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นรักษาพิษงูได้

ขั้นตอนวิธีการเป่าแก้พิษงู

๑. หาสมุนไพรที่ใช้ในการเป่า โดยการหาสมุนไพรนั้นจะมีคาถาที่ใช้ในการถอนต้นสมุนไพรควบคู่กันไป

๒. เมื่อได้สมุนไพรมาแล้วต้องมาหั่นอย่างละ ๗ ชิ้น นำมาเคี้ยวให้ละเอียดแล้วเป่าพร้อมท้องคาถา การเป่าจะเป่าเป็นจำนวน ๓ ครั้ง สมุนไพรที่ใช้จะใช้เป็นจำนวน ๓ ชุด

๓. หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเป่าแต่ละครั้ง เราจะนำสมุนไพรที่ใช้ในการเป่านั้นมาทาบบริเวณที่โดนงูกัดจำนวน ๓ ครั้งแล้วโยนทิ้งไป

๔. ถ้าเป็นสัตว์เราจะเป่าตรงจมูกพอเสร็จสิ้นกระบวนการเราจะใช้สมุนไพรทาตรงจมูกจำนวน ๓ ครั้งและโยนทิ้งไป

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเป่า

๑. รากหรือลำต้นขจรหรือต้นสลด
๒. หมากแแก้
๓. คาถา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการไหว้ครู

๑. ผ้าขาว จำนวน ๑ ผืน
๒. ฐูป เทียน
๓. เหล้าขาว
๔. เงินตามศรัทธา

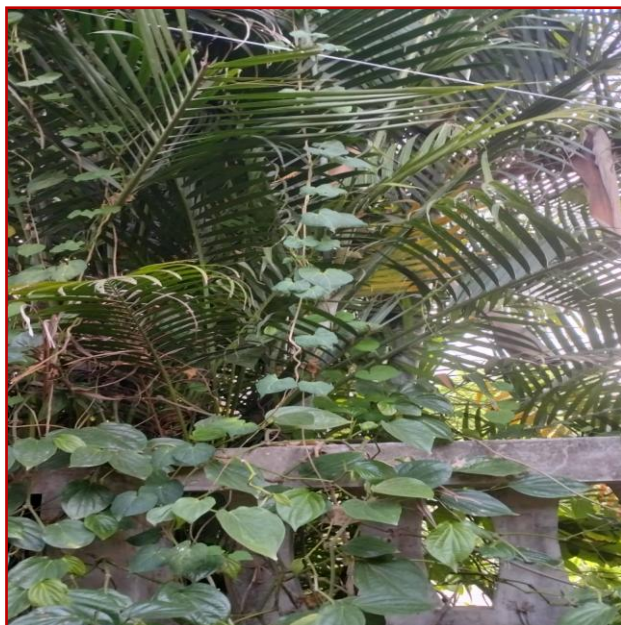
จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดความเชื่อในการรักษาที่มีมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษนี้ให้คงอยู่ไว้

ประโยชน์

๑. เป็นการนำสมุนไพรที่มีในท้องถิ่นมาใช้รักษา
๒. ได้ใช้สิ่งที่บรรพบุรุษถ่ายทอดให้เพื่อรักษาซึ่งในปัจจุบันหาได้ยาก

ภาพกิจกรรม

สมุนไพรที่ใช้ในการแปรรักษาพิษงู

พิธีการไหว้ครูหลังกระบวนการรักษาเสร็จสิ้น

ด้านที่ ๓
หัตถกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การร้อยพวงมาลัยดอกมะลิ

ชื่อ นางมะลิวัลย์ ศรีสม อาชีพ แม่บ้าน อายุ ๕๖ ปี

ที่อยู่ปัจจุบัน ๓๑ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

เบอร์โทร ๐๙๘-๘๑๒๖๕๐๑

การศึกษา ป.๖

ประวัติความเป็นมา

ศิลปะการร้อยมาลัยได้รับการสืบทอดมาเรื่อยๆ กลายเป็นวิชาความรู้ที่มีการสอนตามสถาบันวิชาชีพต่าง ๆ ในปัจจุบัน พวงมาลัยถูกนำมาใช้ตามงานมงคลมากมาย ได้แก่ งานแต่งงาน งานรับขวัญต่างๆ หรืองานแสดงการต้อนรับบุคคลสำคัญ สื่อให้เห็นว่า พวงมาลัย จัดเป็นงานประดิษฐ์ที่ยังคงมีคุณค่าเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่คนไทยใช้ในงานสำคัญๆ ที่แสดงออกถึงความเคารพ และความยินดีจะเห็นได้ชัดจากการที่เรามอบพวงมาลัยให้บุคคลที่เรารัก ได้แก่ พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ และ ผู้ใหญ่ที่เราเคารพนับถือหรือแม้กระทั่งการใช้พวงมาลัยกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อีกทั้งดอกไม้ที่นำมาใช้ในการร้อยมาลัยนั้น ยังแฝงไว้ด้วยความหมายอันดี ที่แสดงถึงความเคารพ ความยินดี และความประสงค์ดี ที่ผู้ให้มีต่อผู้รับ

ความสามารถพิเศษ

- สามารถร้อยพวงมาลัยได้อย่างสวยงาม

ขั้นตอนวิธีการร้อยพวงมาลัย

นำดอกมะลิมาร้อยให้รอบเข็ม ประมาณ ๕ แถว ร้อยขึ้นสูงประมาณ ๗-๘ ชั้นก็ได้ เมื่อร้อยมาลัยครบทุกส่วนแล้ว จึงนำส่วนประกอบต่าง ๆ นั้นมาผูกมัดเข้าด้วยกันจนกระทั่งสำเร็จเป็นพวงที่สมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย

๑.สำรวจและตกแต่งตัวมาลัยให้เรียบร้อย

๒.ผูกอุบะกับตัวมาลัย

๓.ผูกมาลัยซีกปิดรอยต่อระหว่างอุบะกับมาลัย

๔.ผูกมาลัยกับริบบิ้น (ถ้าเป็นมาลัยที่ผูกกับริบบิ้น เช่น มาลัยสองชาย มาลัยชายเดี่ยวผูกกับริบบิ้นสำหรับถือ และ มาลัยขำร่วย)

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเป่า

๑. เข็ม
๒. ด้าย เบอร์ ๘
๓. กรรไกร
๔. ริปบิน หรือโบว
๕. ดอกมะลิ หรือดอกพุทธรักษา ดอกกุหลาบ

จุดมุ่งหมาย

๑. ส่งเสริมให้ชุมชนที่ทำงานประดิษฐ์
๒. เป็นอาชีพเสริมหารายได้
๓. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
๔. เป็นผลงานที่เสร็จแล้วนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

ประโยชน์ของมาลัย

มาลัยมีมากมายหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีหน้าที่ใช้สอยต่าง ๆ กันไปตามโอกาสและความเหมาะสม ดังนั้นก็จะกล่าวรวม ๆ กัน มาลัยชนิดต่าง ๆ มีประโยชน์ดังนี้คือ

๑. ใช้สำหรับคล้องคอเป็นเกียรติแก่เจ้าของงาน เช่น เจ้าบ่าว-เจ้าสาว ในงานแต่งงาน ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มาร่วมงานคนใหม่ในงานเลี้ยงรับผู้มาใหม่ หรือผู้ที่ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ยังที่ทำงานอื่นในงานเลี้ยงส่งผู้ที่จะจากไปยังที่อื่น ถ้าจัดงานเป็นพิธีก็มักจะนิยมใช้มาลัยสองชายชนิดสำหรับคล้องคอ เพื่อเป็นการแสดงถึงการให้เกียรติแก่บุคคลนั้น ๆ เป็นสำคัญ
๒. ใช้สำหรับคล้องคอเพื่อแสดงความยินดีหรือต้อนรับแขก เช่น การต้อนรับแขกต่างประเทศ อาจใช้มาลัยสองชายสำหรับคล้องคอ ในตอนที่ไปรับที่สนามบินเพื่อเป็นการบ่งบอกหรือแสดงออกถึงความยินดีที่บุคคลนั้น ๆ ได้มาเยี่ยมเยือน
๓. ใช้สำหรับคล้องคอ หรือสวมคอเพื่อแสดงความยินดี หรือเป็นเกียรติแก่ผู้มีชัยชนะในการประกวดต่าง ๆ เช่น การประกวดความงาม การประกวดร้องเพลง หรือการประกวดการแสดงต่างๆ ฯลฯ ส่วนใหญ่มักนิยมใช้มาลัยสองชาย หรืออาจเป็นมาลัยพวงดอกไม้สวย ๆ ก็ได้
๔. ใช้สำหรับคล้องคอ หรือสวมคอเพื่อแสดงความยินดี หรือเป็นเกียรติแก่ผู้มีชัยชนะในการแข่งขันต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา กรีฑา และการละเล่นต่าง ๆ ส่วนใหญ่นิยมใช้มาลัยสองชาย หรือมาลัยสำหรับสวมคอเช่นกัน
๕. ใช้สำหรับมอบให้กับบุคคลผู้มีชื่อเสียง เพื่อเป็นการรับขวัญ หรือเพื่อเป็นการแสดงออกซึ่งความรักและศรัทธา ความนิยมชมชอบ เช่น บุคคลสำคัญ บุคคลดีเด่น หรือดาราที่เป็นขวัญใจประชาชน ส่วนใหญ่นิยมใช้มาลัยสองชายสำหรับสวมคอ หรือมาลัยคล้องมือ
๖. ใช้สำหรับพุดเกล้าๆ ถวายในการรับเสด็จในการเข้าเฝ้าตามโอกาสที่เหมาะสม ส่วนใหญ่นิยมใช้มาลัยคล้องมือ ที่เรียกว่า **มาลัยข้อพระกร**
๗. ใช้สำหรับมอบให้แก่ประธานหรือแขกผู้ใหญ่ในงาน เช่น งานรดน้ำสังข์แก่คู่บ่าวสาว งานมอบประกาศนียบัตร งานมอบทุนต่าง ๆ ซึ่งมักจะใช้มาลัยคล้องมือหรือมาลัยมือถือ
๘. ใช้สำหรับเป็นของชำร่วยแก่แขกที่มาในงาน เช่น งานรดน้ำสังข์แก่คู่บ่าวสาวในงานมงคลสมรสที่นิยมใช้คือ มาลัยชำร่วยขนาดเล็กกระจุ้มกระจิมหรือมาลัยตัวสัตว์ขนาดเล็กก็น่ารักและสวยงามดี

ความหมายของดอกไม้

- ดอกมะลิ ดอกไม้มงคลที่คนไทยจัดให้เป็นสัญลักษณ์ของวันแม่ ด้วยกลิ่นอันหอมหวานชวนให้รู้สึกดี และ สีขาวบริสุทธิ์ของดอกมะลิ เปรียบถึงความรักบริสุทธิ์ที่ไม่มีวันเสื่อมคลาย ถือเป็นดอกไม้ยอดนิยมที่ถูกนำมาร้อยเรียงเป็นพวงมาลัยเพื่อใช้ในงานมงคลต่าง
- ดอกกุหลาบ ดอกไม้แห่งความรักที่เรารู้จักกันดี ซึ่งถูกขนานนามว่าเป็นราชินีแห่งดอกไม้ โดยดอกกุหลาบสีแดงสามารถสื่อได้หลากหลายความหมาย ได้แก่ ความรัก ความเคารพ ความชื่นชม และ ความจงรักภักดี การนำกลีบกุหลาบมาร้อยเป็นมาลัยช่วยเพิ่มความสวยงามและความน่าสนใจ ที่แฝงไปด้วยความหมายอันลึกซึ้ง
- ดอกบานไม่รู้โรย ดอกไม้ที่สื่อถึงความมั่นคงไม่แปรเปลี่ยน เนื่องจากเป็นดอกไม้ที่เบ่งบานไม่โรยรา สื่อถึงความรัก ความศรัทธาที่มั่นคงไม่มีวันผันเปลี่ยนเช่นเดียวกับดอกบานไม่รู้โรย ถือเป็นหนึ่งในดอกไม้มงคลยอดนิยมที่ถูกนำมาร้อยเป็น

มาลัย นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น มาลัย ยังมีดอกไม้ กลีบดอกไม้ และ ใบไม้ที่นิยมนำมาใช้อีกหลายชนิด ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความหมายมีเป็นมงคลทั้งสิ้น อาทิ ดอกพุทธรักษา ดอกกล้วยไม้ ดอกจำปา ดอกจำปี ดอกบานบุรี รวมไปถึง ใบไม้ต่าง ๆ เป็นต้น

การเก็บรักษาดอกไม้และใบไม้

การเก็บดอกไม้จากต้น ควรเก็บตอนเช้าตรู่ก่อนพระอาทิตย์ขึ้น หรือตอนพลบค่ำ การตัดใบตองควรตัดทิ้งไว้ล่วงหน้าก่อนใช้เพื่อให้ใบตองนิ่ม โดยผึ่งไว้ในที่ร่ม

ดอกพุทธรักษา ให้ล้างด้วยน้ำแกว่งสารส้ม ใส่ตะแกรงเกลี่ยไว้ในที่ร่ม

ดอกกุหลาบ ตัดก้านกุหลาบเฉียง ๆ ในน้ำเพื่อช่วยให้ก้านดูดน้ำได้มากขึ้น ควรใช้กรรไกรคม ๆ ตัดแล้วห่อก้านด้วยใบตองแช่น้ำที่สะอาด ๆ ไว้วางในที่อากาศโปร่งเย็น ไม่มีลมโกรก คอยพรมน้ำอยู่เสมอ

ดอกกรัก อย่าพรมน้ำ ใส่ตะแกรงคลุมด้วยผ้าขาวบางที่พรมน้ำพอชื้น

ดอกบานไม่รู้โรย ไม่ต้องแก้มดอก ตัดก้านให้เท่ากันแล้วแช่ก้านไว้ในน้ำ พรมน้ำที่ดอก ใช้ผ้าขาวบางพรมน้ำให้ชุ่ม ปิดไว้

ฝีมือการร้อย

ควรจะต้องมีความประณีตตั้งแต่การตัดกลีบ (สำหรับดอกไม้ ใบไม้บางชนิด)

การพับกลีบ การส่งกลีบ การร้อยเรียงลำดับได้เรียบเสมอกัน การผูกมัดไว้ให้เรียบร้อย สิ่งเหล่านี้ถ้าทำด้วยความประณีตจะทำให้เกิดความสวยงามได้อีกประการหนึ่งเช่นกัน

ความสดของดอกไม้

ดอกไม้หรือใบไม้ที่ใช้ในการร้อยมาลัย ควรจะต้องสดและใหม่อยู่เสมอควรได้รับการดูแลรักษาที่ได้อย่างถูกต้องตามธรรมชาติของดอกไม้ชนิดนั้น ๆ ด้วย ควรหลีกเลี่ยงการจับต้องแรง และในระหว่างการร้อยมาลัยนั้นก็ควรจับต้องดอกไม้ ใบไม้อย่างเบามือ เพื่อจะได้ไม่เกิดรอยชำเหี่ยวเฉาง่าย สามารถจะคงความสดอยู่ได้นานเท่าที่ควร

การเก็บรักษามาลัยที่ทำเสร็จแล้ว

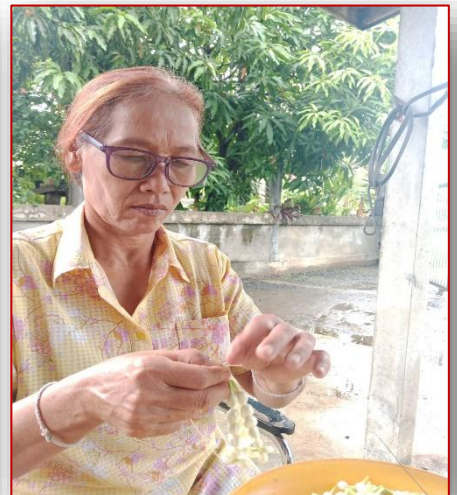
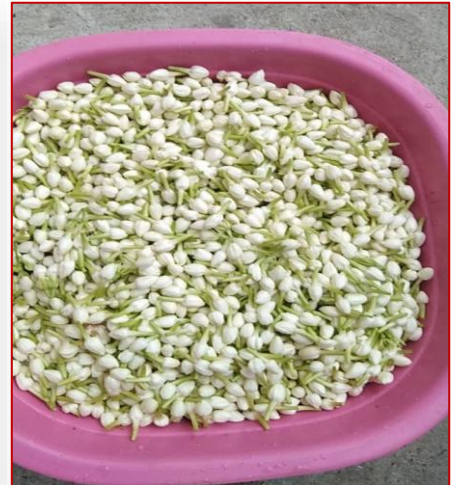
มาลัยที่ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ถ้ายังไม่ถึงเวลาที่จะใช้ก็ควรจะต้องมีวิธีการเก็บรักษาที่ดีเพื่อให้พวงมาลัยสดสวยอยู่ได้นานเท่าที่ควร ซึ่งมีหลายวิธีด้วยกันคือ

๑. วางในภาชนะที่รองด้วยใบตอง แล้วคลุมด้วยผ้าขาวบางชุบน้ำบิดให้หมาดๆ เก็บไว้ในที่เย็นแต่ลมไม่โกรก วิธีนี้นิยมใช้กับการเก็บระยะเวลาไม่นานนัก

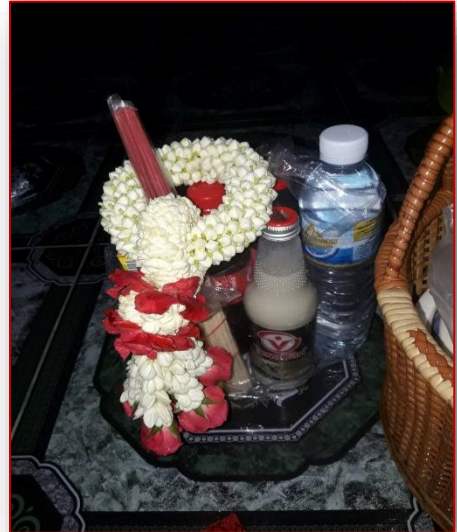
๒. ใส่ถุงพลาสติกวางหรือแขวนไว้ในที่เย็น แต่ลมไม่โกรก วิธีการนี้นิยมใช้กับการเก็บในระยะเวลาานานกว่าวิธีการแรก

๓. ใส่ถุงพลาสติกเก็บไว้ในช่องเก็บผักสดของตู้เย็น วิธีการนี้ใช้กับวิธีการเก็บในระยะเวลาานานสักหน่อย เช่น การเก็บนานหลาย ๆ ชั่วโมงหรือการเก็บค้างคืน

ภาพ กิจกรรม

ภาพ กิจกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านไหมทองสระเร็น

ชื่อ บ้านไหมทองสระเร็น

ที่อยู่ปัจจุบัน ๖/๑ หมู่ ๘ บ้านกระหม ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

เบอร์โทร ๐๔๔ ๕๑๑๓๔๔

ประวัติความเป็นมา

บ้านไหมทองสระเร็น หมู่บ้านกระหม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นศูนย์เรียนรู้วิถีชุมชนคนกับไหม บรรยากาศเป็นไปอย่างร่มรื่นและสวยงามด้วยการแต่งกายด้วยผ้าไหมโบราณของชาวสุรินทร์ ซึ่งหมู่บ้านแห่งนี้ได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านโอทอปวิถีชีวิต อยากรู้ให้ชุมชนมีรายได้ เพราะว่างานเหล่านี้เป็นงานที่บรรพบุรุษเราทำมาต่อเนื่องเป็นภูมิปัญญา หากต้องนี้เกิดขึ้นได้ทุกคนก็จะมีรายได้ไม่ต้องลำบาก ทุกคนมีอาชีพมีรายได้ มีความสุขความสบาย ครอบครัวอบอุ่น ศูนย์เรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวได้เลยเปิดทุกวัน มีพิพิธภัณฑ์แสดงนิทรรศการผ้าไหมโบราณตั้งแต่ ๒๐๐ ปี และแสดงให้เห็นตั้งแต่เฟื่องเป็นไม้จั่นเป็นแสนเลขในยุคปัจจุบัน สำหรับผู้ที่สนใจมาชมได้ที่บ้านกระหม หมู่ ๘ ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่ศูนย์เรียนรู้หรือวิสาหกิจชุมชน ศูนย์เรียนรู้ไหมทองสระเร็น

วิธีการทอผ้าไหมไทย

วิธีการทอผ้า

ปัจจุบัน ถึงแม้ว่ายังไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดบ่งบอกถึงต้นกำเนิดของการ ทอผ้า แต่ก็สามารถเทียบเคียงกับหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันโดย มีเหตุผลหลายอย่างสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การทอผ้ามีวิวัฒนาการมาจากการ ทำเชือก ทอเสื่อ และการจักสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลายเชือกทาบที่ปรากฏ ร่องรอยให้เห็นบนภาชนะดินเผา ซึ่งพบเป็นจำนวนมากตามแหล่งโบราณคดี ก่อนประวัติศาสตร์สมัยหินใหม่ เรื่อยมาจนถึงแหล่งโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้เอง จึงกล่าวได้ว่าการทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมที่เก่าแก่ที่สุดในโลกงานหนึ่ง

หลักของการทอผ้า ก็คือการทำให้เส้นด้ายสองกลุ่มขัดกัน โดยทั้งสอง พวกตั้งฉากกัน เส้นด้ายกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายยืนและอีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายพุ่ง ลักษณะของการขัดกันของด้ายพุ่งและด้ายยืน จะขัดกันแบบธรรมดาที่เรียกว่าลายขัดหรืออาจจะเพิ่มเทคนิคพิเศษเพื่อให้ผ้ามี ลวดลาย สีสันที่สวยงามแปลกตา

ขั้นตอนในการทอผ้า

๑. สืบเส้นด้ายยืนเข้ากับแกนม้วนด้ายยืน และร้อยปลายด้ายแต่ละเส้นเข้าในตะ กอแต่ละชุดและพันหวี ดึงปลายเส้นด้ายยืนทั้งหมดม้วนเข้ากับแกนม้วนผ้าอีกด้านหนึ่ง ปรับความตึงหย่อนให้พอเหมาะ กรอด้ายเข้ากระสวยเพื่อใช้เป็นด้ายพุ่ง
๒. เริ่มการทอโดยกดเครื่องแยกหมู่ตะกอ เส้นด้ายยืนชุดที่ ๑ จะถูกแยก ออกและเกิดช่องว่าง สอดกระสวยด้ายพุ่งผ่านสลับตะกอชุดที่ ๑ ยกตะกอชุดที่ ๒ สอดกระสวยด้ายพุ่งกลับ ทำสลับกันไปเรื่อย ๆ
๓. การกระทบพันหวี (ฟืม) เมื่อสอดกระสวยด้ายพุ่งกลับก็จะกระทบ ฟันหวี เพื่อให้ด้ายพุ่งแนบติดกัน ได้เนื้อผ้าที่แน่น

๔. การเก็บหรือม้วนผ้า เมื่อทอผ้าได้พอประมาณแล้วก็จะม้วนเก็บใน แกนม้วนผ้า โดยผ่อนแกนด้ายยืนให้คลายออกและปรับความตึงหย่อนใหม่ให้พอเหมาะ

การทอผ้าพื้น

เป็นการใช้หลักการทอผ้าเบื้องต้น ที่นำเอาด้ายเส้นยืนและด้ายเส้นพุ่งมาขัดกัน เพื่อให้เกิดเป็นผืนผ้า โดยด้ายเส้น พุ่งและเส้นยืน อาจเป็นด้ายสีเดียวกัน หรือต่างสีกัน หรือนำเอาเส้นด้ายที่เป็นดินเงินหรือดินทองมาทอควบด้าย เพื่อให้ผ้า มีความมันระยับสวยงามยิ่งขึ้น

ภาพ กิจกรรม

ภาพ กิจกรรม

ด้านที่

๔

ศิลปกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปกรรม จวลมะมั่วด

ชื่อ บ้านนาสาม หมู่ที่ ๖

ที่อยู่ปัจจุบัน หมู่ ๖ บ้านนาสาม ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

เบอร์โทร -

ประวัติความเป็นมา

ชาวเขมรสุรินทร์ มักจะนำพิธีกรรมนี้มาใช้ เพื่อการรักษา การเจ็บไข้ได้ป่วย และเนื่องจากในพิธีกรรมนี้ มีการใช้ศาสตร์ ดนตรี กันตรึม วงปี่พาทย์บรรเลงเพลงประกอบ เพื่ออัญเชิญจิตวิญญาณ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้มาประทับที่ร่างทรงของแม่มด กลุ่มชาติพันธุ์ไทเขมร (เขมรถิ่นไทย) เพื่อเรียนรู้ในด้านประวัติศาสตร์ชุมชน ปฏิทินชุมชน แผนที่ชุมชน และพิธีกรรมจวลมะมั่วด เป็นการนับถือเทพ บูชาเทพ ซึ่งทำให้เกิดการสืบสานการเรียนรู้จากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามความเชื่อในพิธีกรรมนี้ แม้จะมีการสืบทอดมาถึงปัจจุบัน หากแต่ความนิยมและศรัทธาเริ่มเสื่อมคลายลงไปอย่างรวดเร็ว เพราะในปัจจุบันชาวสุรินทร์เชื้อสายเขมรที่มีอายุตั้งแต่ ๔๐ ปีขึ้นไปเท่านั้นที่ยังคงเชื่อศรัทธา จากผลการรักษาอันปรากฏที่หายจากการเจ็บป่วย ด้วยวิธีการนี้แม้จะไม่แม่นยำ ๑๐๐ % แต่ก็สามารถแก้ปัญหาอาการเจ็บไข้บางชนิดที่การแพทย์สมัยใหม่ไม่สามารถเยียวยารักษาได้เช่นกัน

ภาพกิจกรรม

ด้านที่ ๕

อื่นๆ (อาหารพื้นบ้าน/ขนมไทย)

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านอื่นๆ (อาหารพื้นบ้าน/ขนมไทย)

ชื่อ ชุมชนบ้านตรม ขนมนโก๋จ๊ะ (กะ-โร้จ)

ที่อยู่ปัจจุบัน หมู่ที่ ๗ ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

เบอร์โทร ๐๙๗ ๒๒๓๗๑๑๒

ประวัติความเป็นมา

ขนมนโก๋จ๊ะ (กะ-โร้จ) เป็นขนมเขมรโบราณพื้นบ้านสุรินทร์ แปลจากภาษาเขมรว่า ขนมผลส้ม ที่คนทั่วไปรู้จักในชื่อว่า ขนมไข่หงส์ ได้ทำขนมโก๋จ๊ะด้วยตนเองทุกขั้นตอน มีประกอบๆที่สำคัญคือ แป้งข้าวเหนียวซึ่งทำเองไม่ต้องซื้อ และไส้ที่ทำจากมะพร้าวนำมาปั่นใส่ไส้จนเสร็จ แล้วจึงนำเอาไปทอดในกระทะที่มีน้ำมันกำลังเดือดจัด จากนั้นจึงได้มาเสียบด้วยหางมะพร้าวเพื่อง่ายและสะดวกแก่การขาย ปัจจุบันพบว่า ในพื้นที่ จ.สุรินทร์ "ขนมนโก๋จ๊ะ" สูตรเขมรโบราณ เสียบหางมะพร้าวขายหาากินยากขึ้น เนื่องจากมีคนทำขนมชนิดนี้น้อยลงทุกที ต่างกับในสมัยอดีตจะมีคนทำขายเยอะมาก ตามสถานีจอตรโดยสารทั่วไป ยังไงก็หากเจอที่ไหนก็ช่วยกันซื้อด้วย เพื่อเป็นกำลังใจกับคนทำขนมโบราณชนิดนี้ จะได้มีขายกันไปนานๆ ไม่สูญหายไปก่อน

วิธีทำ

๑. ส่วนผสม

- แป้งข้าวเหนียว ผสมแป้งข้าวเจ้า ๑ อังมือ ผงฟู ๑ ช้อนชา นวดให้เข้ากัน พักแป้งที่นวดไว้ ประมาณ ๓๐ นาที

๒. วิธีทำไส้หวาน

- นำน้ำตาลปีบ น้ำเปล่า มะพร้าวทึนทึก กวนรวมกันในกระทะด้วยไฟอ่อนๆ จนเริ่มแห้งพอที่จะนำมาปั่นใส่ (ประมาณ ๑๐-๑๕ นาที)

- ผสมแป้ง กะทิ น้ำตาลปีบเข้าด้วยกัน นวดจนแป้งเริ่มจับตัวเป็นก้อน พักไว้ก่อน

- ปั่นไส้ขนมเป็นลูกกลมขนาด ๑ นิ้ว และปั้นแป้งให้เป็นลูกกลมขนาด ๑ ๑/๒ นิ้ว นำแป้งมาหุ้มไส้ให้มิด

- นำไปทอดด้วยน้ำมันพืชจนเหลืองกรอบ แล้วนำขึ้นสะเด็ดน้ำมัน ทำไว้หลายๆลูกค่ะ เค้าเราจะเอาไปทอดที่เดียวเลย วิธีทอดก็เอาน้ำมันตั้งไฟให้ร้อนแล้วลดไฟให้ต่ำลงค่ะ ทอดจนขนมเป็นสีน้ำตาลทอง อย่าทอดไฟแรงนะค่ะ เค้าแป้งจะไม่สุก และไม่สวย

မုန့်

ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านอื่นๆ (อาหารพื้นบ้าน/ขนมไทย)

ชื่อ ขนมน้ำตรม (ขนมดอกบัว หรือขนมโชค)

ที่อยู่ปัจจุบัน หมู่ที่ ๗ ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

เบอร์โทร ๐๙๗ ๒๒๓๗๑๑๒

ประวัติความเป็นมา

ขนมดอกบัว หรือ ขนมผักบัว เป็นขนมโบราณ มีลักษณะ เป็นแผ่นกลม รูปร่างคล้ายผักบัว แป้งนุ่ม ขอบขนมหยักอย่างสม่ำเสมอโดยรอบ และ กระจกขึ้นมา ตรงกลางนูน และ นุ่ม รสชาติหวาน ด้านล่างของขนมเป็นใย เหมือนสายบัว เมื่อฉีกขนมออก ภายในจะเป็นโพรงจากกันมาถึงด้านหน้ามีลักษณะเช่นเดียวกับผักบัวจริงๆ สูตรดั้งเดิม จะใช้ แป้งข้าวเจ้า น้ำตาลปี๊บ หรือน้ำตาลมะพร้าว และ กะทิ ปัจจุบันมีการดัดแปลงโดยใส่น้ำใบเตยแทนน้ำเปล่า ทำให้เป็นสีเขียว สวย น่ารับประทาน ขนมดอกบัว นิยมใช้ในเทศกาลทำบุญ พิธีแต่งงาน และ งานพิธีต่างๆ เนื่องจาก ขนมผักบัว มีความหมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง ความก้าวหน้า และโชคลาภ

วิธีทำ

๑. ส่วนผสม

- แป้งข้าวเจ้า ๑ ถ้วยตวง
- แป้งสาลี ๑ ถ้วยตวง
- น้ำตาลทราย ๑ ถ้วยตวง
- กลี๋ย ๑ ช้อนโต๊ะ
- น้ำใบเตยคั้นสด ๑ ถ้วยตวง

๒. วิธีทำ

- นำกะทิ น้ำตาลมะพร้าว และกลี๋ย ใส่ลงในหม้อ ตั้งไฟอ่อน คนพอให้ทุกอย่างละลายเข้ากัน ยกขึ้น พักให้อุ่นลง หน่อย แต่ไม่ต้องถึงกับเย็น

- ในชามผสม ใส่แป้งสาลีและแป้งข้าวเจ้าเข้าด้วยกัน

- เติมน้ำกะทิที่เคี่ยวไว้ลงไปช้าๆ ใช้ตะกร้อมือคอยคนไปด้วย

- จากนั้นเติมน้ำอัญชันลงไปทีละส่วน แล้วคนให้เข้ากัน ใช้ตะกร้อมือตีให้มีฟองอากาศเยอะๆ ขนมจะฟูสวย ทำไปเรื่อยๆจนหมด

- ตั้งกระทะใส่น้ำมัน รอน้ำมันร้อนแล้วหยอดแป้งลงไป ๑ ช้อน พอแป้งเริ่มสุกแล้วกลับด้าน ขนมจะพองฟู ทอดต่อจนสีเหลืองสวย ตักขึ้นสะเด็ดน้ำมัน

ภาพ

